

Eén van je ouders overlijdt opeens: wat moet meteen geregeld, wat kan wachten?

Als je vader, moeder of andere naaste onverwacht overlijdt, moet je dat verlies emotioneel verwerken. Maar tegelijkertijd moet je veel regelen. Dit stappenplan kan helpen overzicht te krijgen en onnodige kosten te voorkomen. Waarmee moet je direct

Stap 1: dag 1

Wie regelt de uitvaart? Dat is de eerste vraag. Denk eraan dat degene die deze taak op zich neemt, de opdrachtgever wordt voor de uitvaart en dus verantwoordelijk is voor de kosten. Die kan hij of zij later verhalen op een eventuele nalatenschap.

Controleer allereerst of iemand een uitvaartverzekering heeft afgesloten

Het eerste document dat deze persoon nodig heeft, is de akte van overlijden. Die stelt de huis- of ziekenhuisarts op. Hierop staat vermeld dat iemand is overleden. Maak kopieën, want die komen later van pas.

Houd er bij een sterfgeval in het ziekenhuis rekening mee dat er kosten zijn verbonden aan het overbrengen van het lichaam naar het mortuarium, dat vaak in commerciële handen is. Drie uur na overlijden gaat de teller lopen, omdat het lichaam vanaf dat moment moet worden gekoeld. Schakel daarom zo snel mogelijk een uitvaartondernemer in die de overledene kan ophalen.

Controleer allereerst of iemand een uitvaartverzekering heeft afgesloten. In de administratie zou je dit moeten kunnen terugvinden. Anders weet de verzekeringsadviseur van de overledene dat misschien, of je kunt het terugvinden in bankafschriften.

Ga na wat voor uitvaartverzekering het is. Een naturapolis is een verzekerd pakket van diensten. Dat heeft beperkingen: daardoor kun je geen uitvaartondernemer uitkiezen die niet bij de verzekeraar is aangesloten, en je kunt geen bittergarnituur bestellen in plaats van het exacte aantal omschreven kopjes koffie - of wellicht tegen meerprijs. Met een kapitaalpolis heb je volledige vrijheid om de uitvaart uit te voeren zoals je dat wilt. Je kunt de kosten tot een bepaald bedrag declareren.

Ga ook na of de overledene wensen heeft achtergelaten, mocht je dit niet met elkaar hebben besproken. Misschien slingert er een document in huis, in een bureau of secretaire, of staat er iets in een privémapje op de computer. Hopelijk ken je het wachtwoord of staat dat ergens genoteerd. Zo niet, er zijn organisaties, zoals i-Finish, die tegen betaling kunnen helpen een computer toegankelijk te maken.

Stap 2: dag 2 - 5

Hoe emotioneel deze dagen ook zijn, probeer in de gesprekken met de uitvaartondernemer de zakelijke kant niet uit het oog te verliezen. Want uiteindelijk wil de uitvaartondernemer ook gewoon geld verdienen. Kosten houd je in de hand door bijvoorbeeld nabestaanden de kist te laten dragen, of door iedereen een bloem te laten meenemen in plaats van rouwkransen te bestellen. Kies je voor een crematie dan is dat over het algemeen goedkoper dan begraven omdat je dan geen grafrechten hoeft te betalen.

Bewaar alle rekeningen. Als er geen uitvaartverzekering is, kunnen deze kosten worden afgetrokken van de nalatenschap.

Ga in de administratie van de overledene na of er een overlijdensrisicoverzekering is. Hiermee kunnen nabestaanden de hypotheekschuld - gedeeltelijk - aflossen waardoor het voor erfgenamen mogelijk wordt om in de woning te blijven wonen als zij dat willen. Weet je niet zeker of iemand een levensverzekering heeft afgesloten, dan kun je dat nagaan via de zoekservice vanatotzekerheid.nl van het Verbond van Verzekeraars. Deze procedure is gratis, maar duurt wel twee à drie maanden.

Houd er rekening mee dat in meeste gemeenten binnen zes werkdagen aangifte van overlijden moet worden gedaan. De gemeente verwerkt die in de Basisregistratie Personen en informeert de Sociale

Verzekeringsbank waar je straks mogelijk een nabestaanden- en wezenuitkering kunt aanvragen. Ook andere overheidsorganisaties worden op de hoogte gesteld, zoals de belastingdienst, het Hoogheemraadschap, de gemeentelijke belastingen en het UWV.

Stap 3: dag 6 - 9

Bij een nalatenschap van meer dan 100.000 euro heb je een verklaring van erfrecht nodig van de notaris om toegang te kunnen krijgen tot de bankrekening van de overledene. Bij de notaris kun je ook informeren naar het testament. Weet je niet of dat er is? Dat kun je nagaan via het centraal testamentenregister. Binnen circa een week zou je bericht moeten krijgen of dat er is en bij welke notaris het zich bevindt. In een testament kan staan wie de afwikkeling van de erfenis regelt. Deze executeur kan één van de erfgenamen zijn of een buitenstaander. De notaris kan ook een boedelvolmacht geven. Daarmee machtigt hij iemand de erfenis namens alle erfgenamen te regelen.

Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting adviseert in dit stadium een afspraak te maken met de bank om te bespreken of de rekeningen op een andere naam moeten komen te staan en om producten stop te zetten. Wil je nagaan of de overledene nog ergens een slapend tegoed heeft? De Nederlandse Vereniging van Banken heeft er een loket voor: slapendetegoeden.nl.

Ga na welke verzekeringen de overledene had. Sommige polissen, zoals een ziektekostenverzekering en WA-verzekering kun je direct stopzetten.

Als de koopwoning moet worden verkocht, kan het verstandig zijn de inboedel- en opstalverzekering aan te houden. Bij een huurhuis kunnen de medehuurlers erin blijven wonen. Woonde iemand alleen, dan eindigt de huurovereenkomst twee maanden nadat de verhuurder is geïnformeerd. Informeer ook het pensioenfonds. De partner heeft in veel gevallen recht op nabestaandenpensioen. Voor de kinderen kan er recht zijn op wezenpensioen.

Stap 4: daarna

Houd rekening met de digitale nalatenschap. Bij sociale media zoals Facebook kun je een herdenkingsstatus activeren of het account helemaal beëindigen. Ook kun je de inhoud van de accounts van overleden personen soms opvragen, al zijn daar voorwaarden aan verbonden. Die informatie moet je zelf zoeken op Facebook, Instagram, LinkedIn, Twitter en Google. Meer weten? Uitvaartverzekeraar Nuvema heeft een stappenplan gemaakt hoe social-media-accounts te verwijderen.

Het is volgens i-Finish, dat digitale nazorg verleent, het lastigst om toegang te krijgen tot de accounts van Apple en Microsoft. Beide zeggen dat hiervoor een vonnis of dagvaarding nodig is. Dan pas overwegen ze of het wettelijk is toegestaan gebruikersgegevens vrij te geven. Vergeet als je toch bezig bent niet om eventuele betaalde digitale opslagdiensten, zoals de i-Cloud, stop te zetten. Maar niet voordat je alles in het werk hebt gesteld de gegevens veilig te stellen.

Organisaties zoals i-Finish of Closure kunnen daarbij helpen. Zij kunnen ook abonnementen stopzetten voor internet, bellen, energieleveranciers, tijdschriften, kranten, donaties aan goede doelen en deelname aan klantenkaarten. Er hangt wel een prijskaartje aan. Closure vraagt eenmalig 100 euro, i-Finish rekent 3 euro per afgesloten abonnement. Een computer toegankelijk maken, kan tot 900 euro kosten.

Stap 5: tot 90 dagen

Je hebt circa drie maanden de tijd om de erfenis al dan niet te aanvaarden. Houd rekening met mogelijk onverwachte schulden. Zoals de bijdrage aan de Vereniging van Eigenaren, achterstanden in de huur en de eindafrekening van de energieleverancier. Bij veel schulden kun je overwegen de erfenis 'beneficiair' te aanvaarden. Dan worden eerst de schulden, dus ook de uitvaartrekening, betaald. Wat overblijft, ontvangen de erfgenamen. Blijft er niet genoeg over dan moet je de uitvaartrekening helaas zelf betalen, maar erf je gelukkig niet de schuldenlast.

Na drie maanden kunnen schuldeisers je dwingen een keuze te maken. Gedraag je gedurende deze periode daarom nog niet als erfgenaam en verkoop geen spullen van de nalatenschap, omdat dit anders wordt gezien als aanvaarding van de erfenis. Dat maakt je aansprakelijk voor eventuele schulden.